

Public image of archaeological finds and sites in Bulgaria. Problems and perspectives of popularization

Vessela Gercheva

Настоящата статия разглежда възможностите, които предлага популяризирането на археологическите паметници в България, и проблемите, които възпрепятстват подобен преход в страните от Западна Европа. Нейна основна цел е поставяне началото на една дискусия, която упорито бе избягвана от специалистите, и провокиране на процес на търсене на нови алтернативни възможности за развитие на археологическата наука в България.

Предложеният модел на действие е базиран на анализ на средата на развитие на научните изследвания в България в условията на преход и принципни насоки за популяризиране, прилагани с успех в страни като Англия и САЩ. Разгледани са и досегашните частични и изолирани опити за популяризиране на археологическото наследство в България. В последната част са включени както опити на отделни специалисти така и усилията на държавните институции в тази посока.

С оглед на приведените аргументи е направен извод за необходимостта от целенасочено развиване на клон от археологията, ориентиран към широката публика и отговарящ на нейните особености. Предложено е водещи в това да бъдат онези нестопански организации, фокусирани към културно-историческото наследство, които се развиват от млади, образовани хора, притежаващи специфичната за публичната археология ориентация и познания. Аргумент в полза на такова предложение е, че на сегашния етап на развитие на популяризиране на археологическите паметници и находки е необходимо такива дейности да бъдат извършвани професионално и последователно. Поради фактори, свързани с прекомерна натовареност и традиционно недоверие към такива иновативни методи, професионалистите, ангажирани в държавни институции вероятно не биха могли да поемат такъв дългосрочен ангажимент. Те, обаче, биха могли да споделят своите наблюдения и, разбира се, да се възползват от постигнатите резултати.

While being pressed by everyday burdens and problems we do rarely ask ourselves the question "what do people outside archaeology think for us as scientists and for the things we do". This seems to be irrelevant and without any connection to our lives and activities. Unfortunately, we do also often feel the consequences of this. They come while searching for funding for "this year" researches, with lack of interest towards valuable editions, with support which is sometimes very hard to find, and so on, and so on.

After almost four years of researches, some successful and some unsuccessful attempts in the area of mediating archaeological researches to different society groups in Bulgaria, this paper is now presented with the hope to provide Bulgarian archaeologists with a different point of view and respectively, with different opportunities.

As the "wheel" has already been invented, the first offered is a review of the World experience.

Thinking globally...

We can scarcely detach (and it is certainly not necessary) the history of archaeology from the history of the popularization of archaeological finds. Among the first cases that are known to present this type of objects is known from 1878 when the results from Shliemanns' researches on the Hissarlyka hill were thoroughly presented in *Times* in one of the January editions¹. Since then numerous exclusive reports and museum educational days aim to reach the broad public of archaeological finds and the past in general. Almost in their total these events take place in Western Europe and in, not-surprisingly, economically strong countries like USA, England, Germany, et al.

Partially these efforts are motivated by the purely financial benefits for archaeological researches. Clear enough: more knowledge among the general public improves the success of fundraising for scientific purpose.

Other incentive for the persistence in presenting the results from the archaeological researches can be found in state ideology and propaganda. As we know from numerous examples the past is "politically highly charged"². We won't look here at well-known results like Kossina's "cultural historical approach"³; the national doctrine of Israel, highly supported by the archaeological finds⁴; the Soviet Union archaeology directed by the state⁵, etc.

Purposefully last discussed is the ethic and moral rationale for popularization of archaeological finds. Its third position here is not at all giving an idea for non-importance. It is rather trying to recognize the vagueness of these words and the different meanings they might have depending on every person's different background, education, life history, etc. It is generally accepted that archaeologists owe the information for what they do and why not only to their colleagues but also to the general public, "which though indirectly pays for these researches"⁶. Unfortunately, as statistics shows, this

1 Finn 2001:267.

2 Renfrew-Bahn 1991:463.

3 Trigger 1989:163-167.

4 Renfrew 1991:465.

5 Trigger 1989:216-228.

6 Renfrew 1991:480.